Gaelscoil Uí Chéadaigh,
Bóthar Vevay, Bré,
Co. Chill Mhantáin.
oifig@gaelscoiluicheadaigh.ie
www.gaelscoiluicheadaigh.com
(01)-2865044
Príomhoide: Manus Breathnach

Polasaí: Bí Cinéalta

Ghlac Bord Bainistíochta Gaelscoil Uí Chéadaigh leis an bpolasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán le ceanglais Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna 2024.

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill

foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna mar iompraíocht spriocdhírithe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.

Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	**Modh comhairliúcháin**
Foireann na scoile:	20ú Meitheamh 2025	Suirbhé Dréacht roinnte leis an bhfoireann le haiseolas a fháil

Scoláirí:	Dátaí éagsúla le linn Mí Meitheamh	Grúpa Fócais Ceistneoir
Tuismitheoirí:	Tús Meitheamh 2025	Suirbhé (ar fáil trí Ghaeilge & Béarla)
Bord Bainistíochta:	Bealtaine	Dréacht don pholasaí dáilte agus pléite (athraithe & aiseolas bailithe)
CRS	Meitheamh	Suirbhé
An dáta ar faomhadh an polasaí:		
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí:		

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfidh an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí.
(Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta).

Cultúr agus Timpeallacht:
Déanann Gaelscoil Uí Chéadaigh iarracht cultúr agus timpeallacht scoile dearfach agus ionchuimsitheach a chur i bhfeidhm le hiompraíochta bhulaíochta a chosc. Déanann muid gach dícheall go mbeadh spás anseo, áit go mothaíonn scoláirí agus baill foirne na scoile muintearas agus sábháilte agus go bhfuil tacaíocht ar fáil dóibh. Déanann muid seo trí na modhanna thíos agus bíonn fáilte i gcónaí roimh smaointe eile ó pháirtithe leasmhara na scoile:

- Tacaíonn ár scoil le timpeallacht ina spreagtar insint.
- Tá maoirsiú maith i gclós na scoile agus athraíonn sé de réir mar a bhíonn buairt/gá/athrú aimsire.
- Tá maoirseacht á dhéanamh ar na páistí i gcónaí- cumarsáid déanta agus múinteoir ag glacadh lón/ag fótócóipeáil/dul ag an leithreas ionas go mbeidh múinteoir taobh leo ag déanamh maoirseacht ar an rang.
- Úsáidtear modhanna teagaisc éagsúla le foghlaimeoirí éagsúla a spreagadh agus le muintearas a chothú i measc na páistí.
- Clúdaítear An Clár Bí Sábháilte agus Curaclam OSPS i ngach rang. ○ BL.1 múineadh, Bl.2 daingniú
- Spreagann An Clár I nGrá Dé grá agus buíochas.
- Polasaí Sláinte agus Sábhailteachas
- Brat Cineáltais lárnach sa scoil
- Webwise.ie - áiseanna do mhúinteoirí, do pháistí agus do thuismitheoirí
- Teaghlaigh Éagsúla, an Grá Céanna
- Misneach
- An Clár Bí Sábháilte - https://www.staysafe.ie/teachers-staysafe-irish.htm

- Cúrsaí Oide (www.oide.ie)
- Comhairle na nDaltaí
- Coiste Glas cloistear iad
- Córas Cairdis
- Tionól na míosa agus
- Gníomhaíochtaí spóirt, ceoil agus cultúir le buanna éagsúla a cheiliúradh
- Cruinniú Tuismitheoirí - Múinteoirí le cumarsáid a spreagadh
- Nasc idir an bhfoireann scoile agus Comhlucht na dTuismitheoirí (le bheith suas I Mean Fómhair)le smaointe a roinnt agus línte cumarsáide a choinneáil suas
- Ócáidí Scoile

Tá na polasaithe maoirseachta, monatóireachta agus socruithe scoile a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

- Ráiteas um Chumhdach Leanaí
- Measúnú Riosca
- Rialacha Scoile/Ranga
- Cód Iompair
- Frithbhulaíocht/Nósanna Imeachta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi
- Sláinte Páistí
- Oideachais Speisialta
- Spóirt
- Polasaí Úsáide Inghlactha
- Fón agus Uaireadóir Cliste
- Nós Imeachta chun Gearáin a Dhéanamh
- Féinmheastóireacht Scoile
- Bí Sábháilte
- Oideachais, Caidrimh & Gnéasachta
- Forbairt Ghairmiúil Leanúnach Foirne
- Maoirseacht sa chlós agus sa halla

Mír C: Ag dul i ngleic le hIompraíocht Bhulaíochta

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta:

Domhnall Ó Donnachadh
Manus Breathnach
(muinteoirí } Ag tacú leis na múinteoirí cuí. ranga/tacaíocht foghlama)

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

- A chinntiú go n -éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Déan gach comhrá go tuisceanach
- Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.
- Éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- É a ghníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas.

Tabhair do d'aire:
Ní dhéanfaidh an scoil déileál le hiompraíocht bhulaíochta a tharlaíonn nuair nach mbíonn scoláirí faoi chúram nó faoi fhreagracht na scoile. Sa chás go mbíonn tionchar ag an iompraíocht bhulaíochta sin ar scoil, áfach, cuirfidh an scoil tacaíocht ar fáil don scoláire/scoláirí atá i gceist.
I gcás go leanann an iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh sa scoil, ba chóir do scoileanna déileáil leis de réir a bpolasaí Bí Cineálta.

Is iad seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil le fáil amach an raibh iompraíocht bhulaíochta á déanamh, na cuir chuige a glacfar chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

In Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iarbhunscoileanna, sainmhínítear an bhulaíocht mar iompraíocht spriocdhírithe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.

Déanfaidh an múinteoir trí ceist a mheá agus iad ag fiosrú an raibh iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh. Seo a leanas an trí cheist:

1. An bhfuil an iompraíocht dírithe ar scoláire ar leith nó ar ghrúpa scoláirí?
2. An bhfuil sé i gceist dochar fisiciúil, sóisialta nó mothúchánach á dhéanamh de bharr na hiompraíochta?
3. An bhfuil an iompraíocht á léiriú arís agus arís eile?

Más '**Tá**' an freagra ar **gach ceann** de na ceisteanna thuas, is iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht agus ba chóir dul i ngleic léi de réir Ghnásanna Bí Cineálta.

Tabhair do d'aire: D'fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann eachtraí aon uaire agus bulaíocht i gcásanna áirithe. D'fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann agus iompraíocht bhulaíochta teachtaireacht ghoilliúnach amháin a phostáiltear ar na meáin shóisialta mar is ródhócha go ndéanfar í a roinnt mórán uaireanta agus mar sin

déanfar iompraíocht leantach di.

Más '**Níl**' an freagra ar aon cheann de na ceisteanna thuas, ní iompraíocht bhulaíochta an iompraíocht. Déantar foráil i gCód Iompair na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí.
Nuair atáthar ag aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir:

- Cad, cá háit, cathain agus cén fáth a bhreithniú?
- Is féidir an seicliosta in Aguisín C a úsáid mar chúnamh chun iompraíocht bhulaíochta a aithint.
- Má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, ba chóir teagmháil a dhéanamh le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús.
- Ina dhiaidh sin, ba chóir bualadh le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa.
- Ag an gcruinniú grúpa, ba chóir go n iarrfaí ar gach scoláire a c(h)untas féin ar ar tharla a thabhairt lena chinntiú go bhfuil gach duine sa ghrúpa soiléir faoi thuairimí a chéile.
- Ba chóir tacaíocht a thabhairt do gach scoláire de réir mar is cuí, i ndiaidh an chruinnithe grúpa.
- B'fhéidir go mbeadh sé ina chuidiú a iarraidh ar na scoláirí atá i gceist a gcuntas ar an eachtra/na heachtraí a scríobh síos.

Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

- Is dlúthchuid de phobal na scoile iad na tuismitheoirí agus tá ról tábhachtach acu, i gcomhar le scoileanna, maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta. I gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ní mór teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist go luath chun iad a chur ar an eolas faoin gcás agus chun dul i gcomhairle leo maidir leis na gníomhaíochtaí atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht.
- Tá sé tábhachtach éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- Ba chóir taifead a choinneáil den phlé a rinneadh le gach duine a bhí i gceist.
- Ba chóir go ndéanfadh an taifead seo doiciméadú ar fhoirm agus ar chineál na hiompraíochta bulaíochta, más eol sin (féach Mír 2.5 agus 2.7 de ghnásanna Bí Cineálta), cá háit agus cathain a tharla sé agus dáta na teagmhála tosaigh leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí.
- Ba chóir go mbeadh tuairimí na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí maidir leis na gníomhartha atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta san áireamh sa taifead.

Iarphlé i gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta:

- Ní mór don mhúinteoir dul i mbun plé arís leis na scoláirí agus na tuismitheoirí atá i gceist tráth nach bhfuil níos mó ná 20 lá scoile i ndiaidh na teagmhála tosaigh.

- Ar na tosca tábhachtacha atá le breithniú mar chuid den phlé seo tá cineál na hiompraíochta bulaíochta, éifeachtacht na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíochta bhulaíochta agus an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist.
- Ba chóir don mhúinteoir an t athbhreithniú le scoláirí agus lena dtuismitheoirí a dhoiciméadú lena fháil amach an bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta agus tuairimí na scoláirí agus na dtuismitheoirí ina leith sin. > ba chóir an dáta ar cinneadh go raibh deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh freisin.
- Ba chóir aon rannpháirtíocht le seirbhísí/tacaíochtaí seachtracha a bhreacadh síos freisin.
- D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le maoirseacht agus tacaíocht leanúnach do na scoláirí atá i gceist fiú nuair a bheidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- Mura bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir athbhreithniú a dhéanamh ar na straitéisí a úsáideadh i gcomhairle leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí agus ba cheart amlíne a aontú le haghaidh tuilleadh plé go dtí go dtiocfaidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- Más léir go bhfuil an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici ag leanúint leis an iompraíocht a léiriú, ba chóir smaoineamh ar na straitéisí a úsáid chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí dá bhforáiltear i gCód Iompair na scoile. Má dhéantar pionóis smachta a bhreithniú, is ceist é sin idir an scoláire ábhartha, a t(h)uismitheoirí agus an scoil.
- Mura bhfuil tuismitheoir(í) sásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, de réir Ghnásanna Bí Cineálta Chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus
  Iar bhunscoileanna, ba chóir iad a atreorú chuig gnásanna gearán na scoile.
- Má tá tuismitheoir míshásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, féadfaidh sé/sí gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Leanaí má chreideann sé/sí go raibh tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí na scoile ar an scoláire.

Iompraíocht Choiriúil

I gcásanna áirithe, féadfar iompraíocht bhulaíochta a mheas mar iompraíocht choiriúil agus d'fhéadfadh feidhm a bheith le hiarmhairtí dlí. Is é 12 bhliain aois na freagrachta coiriúla in Éirinn.
D'fhéadfadh roinnt den iompraíocht ar líne a bheith mídhleathach agus ní mór go mbeadh a fhios ag scoláirí go mbaineann impleachtaí forleathana le hábhar míchuí nó dochrach a phostáil ar líne. I gcásanna a bhaineann le híomhánna dlúthphearsanta, leis an Acht um Chiapadh, Cumarsáid Dhochrach agus Cionta Gaolmhara, 2020 ar a dtugtar Dlí Coco freisin déantar coir as íomhánna dlúthphearsanta a roinnt gan toiliú agus déantar coir freisin as bagairt a dhéanamh na híomhánna sin a roinnt. Má tá foréigean fisiciúil nó bagairt foréigin i gceist le hiompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí a mheas gur ionsaí atá inti.
Má tá leithcheal nó fuathchaint i gceist le hiompraíocht bhulaíochta a dhíríonn ar an scoláire agus atá bunaithe ar chine, reiligiún, eitneacht, claonadh gnéis nó bunaithe ar an scoláire a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil, d'fhéadfaí é sin a mheas mar

choir fuatha faoin Acht um Thoirmeasc ar Ghríosú chun Fuatha, 198911, agus d'fhéadfaí cúiseanna coiriúla a chur ina leith siúd a bhíonn páirteach in iompraíocht den chineál sin.
Má tá ciapadh gnéasach nó ionsaí gnéis i gceist leis an iompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí é sin a mheas mar iompraíocht choiriúil.
Is é an Garda Síochána an t údarás cuí chun iompraíocht choiriúil líomhnaithe a fhiosrú.

Nuair atá iompraíocht bhulaíochta ina hábhar imní maidir le cosaint leanaí

In Alt 10 den Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 leagtar dualgas reachtúil ar scoileanna a chinntiú, a oiread agus is féidir, mar "sholáthraí seirbhíse ábhartha" go bhfuil gach leanbh atá ag freastal ar an scoil saor ó dhíobháil fad atá sé nó sí ag freastal ar an scoil nó seachas sin ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí scoile.

Is é an doiciméad Treoir Náisiúnta maidir le Tús Áite do Leanaí 2017 an treoir uileghabhálach maidir le cumhdach leanaí. Foráiltear sa Treoir go bhféadfadh sé, i gcás eachtraí tromchúiseacha bulaíochta nuair a mheastar go bhféadfadh an iompraíocht a bheith ina hiompraíocht mhí úsáide, go gcaithfí atreorú a dhéanamh chuig Tusla nó chuig an nGarda Síochána de réir mar is cuí.

Úsáidfear na tacaíochtaí thíos mar thacaíocht chun cuidiú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi:

- An tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (SNSO/NEPS) • Oide
- Webwise
- Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí
- Ionad Frithbhulaíochta OCBÁC
- Tusla

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta an chaidrimh le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochtaa dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir Gnásanna um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna.

Mír D: Maoirseacht

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na n eachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach, líon na n eachtraí leanúnacha agus líon iomlán na n eachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena n áirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta.

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh idirlín na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar

taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe: Deirdre Ní Dhónaill_____
Dáta:___25/5/25_____
(Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe: Manus Breathnach
Dáta:____25/5/25_____
(Príomhoide)